

Ny forståelse av objektgjenkjenning

Gjenkjenning av objekter kan være resultat av prosesser som foregår nærmere netthinnen og lenger fra begrepshukommelsen enn man tidligere har trodd.

Torstein Låg

forsvarte 1. desember 2006 sin avhandling *Category Effects and Stimulus Characteristics in Visual Perception* for dr.psychol.-graden ved Universitetet i Tromsø.

I det daglige identifiserer og kategoriserer vi mennesker tusenvis av objekter. Til tross for at den er en svært grunnleggende psykologisk prosess, er denne informasjonsbearbeidingen relativt dårlig forstått. Avhandlingen beskriver studier av et spesielt fenomen kalt kategorispesifikke effekter. Formålet med studiene var å øke vår forståelse for objektgjenkjenningsprosessen.

I dette arbeidet er kategorispesifikke effekter i persepsjon studert. Kategorispesifikke effekter forekommer når en oppgave, for eksempel gjenkjenning av objekter presentert på bilder, blir utført bedre på objekter fra én kategori enn på objekter fra en annen. Ved måling av forsøksdeltakeres responser kan man påvise at de ofte er raskere og mer presise ved gjenkjenning av levende ting (f.eks. dyr og planter) enn ved gjenkjenning av ikke-levende ting (f.eks. møbler og verktøy).

Tradisjonelt har man forsøkt å forklare kategorispesifikke effekter ved å vise til hvordan vår begrepshukommelse er bygget opp og organisert. Eksperimentene som er beskrevet i denne avhandlingen, antyder imidlertid at kategorispesifikke effekter også kan oppstå som et resultat av rent fysiske variasjoner i de bildene forsøksdeltakerne blir presentert for. Blant annet kan variasjon i graden av objektenes formmessige likhet innenfor og mellom objektkategoriene være bestemmende for hvor krevende gjenkjenningen blir. Dette innebærer trolig at kategorispesifikke effekter også kan være et resultat av prosesser som foregår nærmere netthinnen og lenger fra begrepshukommelsen enn man

tidligere har trodd. Lenke til avhandlingens post i Universitetet i Tromsøs åpne vitenarkiv: <http://hdl.handle.net/10037/354>

Kontakt tlaag@psyk.uit.no